

úr
út-
heimi

Karl Nolsøe
skrivar

Óljóð
úr
Suður-
afrika
— sum
dun av
fjarðum
brimi...

Valds- gerðir- nar eru úrslit av apartheid

Karl Nolsøe skrivar um Jesus, Gandhi, Móðir Theresu og Desmond Tutu

Søga mannaættarinnar yðir av hershövdingum og stórmonnum, ið tóku og oyddu lond og býir.

Teir doyðu, gerðir teirra vóru tíðarbundnar, minnini um teir flestu hvurvu og hvørva sum roykurin og øskan av teirra avreksverkum.

Bygningar teirra standa sum vitnisburðir um blóð, sveitta og tár og fúna burtur undir tíðarinnar tonn. Ævintýrið festi ikki búgv í teimum.

Aðrir eru, sum ikki bygdu á sand, men í hjørtum manna, teirra fátæku og kúgaðu. Teirra orð og gerðir eru ikki tíðaravmarkað, men hava æviga liv ævintýrins og sannleikans.

Ikki er neyðugt at fara á bókasøvn at leita í skjølum fyri at finna nøvn, orð og gerðir teirra. Heimsin sbørn vuku við móðurmjólk og søgum um teir og undurgerðir teirra.

Sonnu tempul teirra sýnast ikki móti sjónarringinum men goymast í mannahjörtum og speglast í tárnum teirra fátæku og kúgaðu.

Minnini um teir anga millum aktrar og í smáttum og geva meining og málsetning til áhaldandi stríð manna móti fátækraðømsins og kúgarinnar høftum.

Sangir teirra eru ikki um stórgerðir og figgindablóð, ið skolar gjøgnum reinir.

Teir góvu egið liv og blóð. Friðarboð teirra og krav um næstrakærleika liva ævigt, veita troyst og ugga til teygongarleysu. Um alla verð og í øllum tíðum finnst teir.

Stjarnan, ið boðar frá komu teirra her á fold, skínir á hvønn fátækan bónda og slitnan verkamann, sum í sólsetri turkar sveittan av enninum

á veg heim til síni við dagligum breyði — og á hvørja kvinnu, ið ger mat til húskið sitt og uggar børn.

Vit um okkara leiðir kenna nøvnini av nokrum av teimum:

Jesus av Nazareth, ið segði: »Elska næsta tín sum sjálvan teg«, og sum var vinur teirra vanvirðu kvinnu og manna.

Mahatma Gandhi, ið vildi vinna frælsi fólksins við kærleika og tí vápnaloysi, ið sigrar á øllum.

Móðir Theresa, ið ber troyst, ugga og breyð til teygvesligastu í yðandi køstum og fátækraþýlingum í Calcutta.

Søgur um tey, sum liva í dag og finna næsta sín í fátæka heiminum, koma sjáldan í blóð ella sjónvarp, tey virka ikki fyri egnum umdømi, tí tey »Domini Canes« Guds hundar mugu hjálpa, tí vórðu tey sett her í verð at elska næstan gjøgnum breyð, hjálpa, ugga og kærleika.

Av og á daga summi nøvn undan, ikki við teirra egna vilja, men av illgerðum valdsmanna.

Sum dun av fjarðum brimi, hava vit í mong ár hoyrt óljóð úr Suðrafrika.

Men tað var so langt burturi, at tað nervaði ikki okkum, eisini var tað ein onnur verð.

Í dag er øll verðin vorðin so litil, at eisini dökku brøður og systrar okkara at kalla dagliga koma inn í stovu okkara gjøgnum sjónvarpið.

Vit siggja frælisstríð teirra móti kúgan og fátækraðømi.

Nøvn teirra flestu kenna vit sjáldan, men av og á eru nøvn, sum festa seg í minnið.

Bispurin Desmond Tutu er ein av hesum, sum vit kunnast alt meira við, hann, sum fyri ikki so langari tíð síðani fekk Nobel's friðarløn.

Vit frætta um áhaldandi stríð hansara móti valdsgerðum — uttan ans fyri egnum vanda og uttan mun til, hvør ið fremur valdsgerðirnar.

Í mong ár hevur hann vírða fyri einum Suðrafrika, har hvít og svart vírða hvønn annan og liva saman í friði.

Hann talar »Roma ímóti« men eisini egnum dökkum landsmonnum, tá teir missa tolið og nýta somu framferð, sum hvítu valdsharrar teirra.

Í bispaklæðum sínum fer hann gjøgnum uppøsta mannagúgvu, sum ætlar at drepa hvítan lögreglu-mann og bjargar við sínum atburði og friðarboðum honum undan at verða uppbrendur av teimum, sum hann fremur valdsgerðir ímóti.

Hann leggur uppi, tá stórir hvítir lögreglumaður slær gamlan svart-ing við stavi sínum. Hann heldur kross sín upp fyri hann, til hann gevst at sláa.

Hann tveitir seg omaná svíkjara og verjir hann við egnum likami móti uppøstari mannfjöld, og stutt eftir heldur hann í blóðdálkaðu klæðum sínum andakt.

Valdsgerðir eru dagligur kostur hansara í hesum ólukkuliga landi.

Lögreglumenn tveita táragass-bumbur inn í biohøllir og skjóta tilvildarlíga í allar ættir við gummi-kúlum ella inn í samkomuhús, har fólk hava søkt sær skjól fyri at biðja ella fyri at halda minningarguds-tænastu fyri óvitum og ungdomum, sum lögreglan beinir fyri.

»Líka mikið, hvør ið fremur valds-gerðirnar, eru tær úrslit av apart-heid-politikkinum.«

»Hvør svartur, sum samarbeiðir við hvíta stýrið, er við til at kúga tey svørtu og er svíkjari og figgindi.«

Tutu bispur sigur: — Tú minnst, at allir, ið arbeiddu fyri nazista-valdið í kúgaða Europa, vóru øgiliga illa víðfarnir av mótstøðummonnum — ikki tí at eg haldi tann atburðin vera rættan, men eg vil gera vart við, at soverðið hendir um allan heiminn, har fólk verða kúgað.

Kirkja okkara roynir at stríðast móti øllum valdsgerðum, líkamikið hvør ið fremur tær, tí tær kunna ikki nýtast í stríðnum fyri friðarlígu samveru millum svart og hvít í sama landi.

Málsetningurin kundi verið rokk-in, um hvíta stýrið valdi at rætta hendur út til samarbeiði við góð og edilig fólk sum Tutu bisp, fólk, sum kanska enn kunna bjarga Suðrafrika.

Karl Nolsøe

